

СОЦІАЛЬНО- ГУМАНІТАРНИЙ ВІСНИК

Статті у збірнику публікуються в рамках проведення міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції соціально-гуманітарного розвитку України та світу», 23 липня 2020 р., м. Харків, Україна.

Редакційна колегія:

Кучин Павло Захарович, заслужений артист України, СГ НТМ «Новий курс» (головний редактор)
Акіншина Ірина Миколаївна, кандидат філологічних наук, доцент, Луганський національний університет імені Тараса Шевченка
Березовська-Чміль Олена Борисівна, кандидат політичних наук, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Внукова Ольга Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент, Київський національний університет технологій та дизайну
Гончаренко Тетяна Ігорівна, СГ НТМ «Новий курс» (відповідальний секретар)
Дека Іванна Петрівна, кандидат педагогічних наук, Національний університет «Львівська політехніка»
Дубовик Наталія Анатоліївна, кандидат політичних наук, доцент, Державний університет телекомунікацій
Захаревич Михайло Васильович, кандидат мистецтвознавства, доцент, Київський національний університет театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого
Карпинський Борис Андрійович, доктор економічних наук, професор, Львівський національний університет імені Івана Франка
Кожедуб Олена Василівна, кандидат соціологічних наук, доцент, Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Коробчук Людмила Іванівна, кандидат педагогічних наук, Луцький національний технічний університет
Кучин Сергій Павлович, доктор економічних наук, професор, Харківський національний університет мистецтва імені І. П. Котляревського
Мкртічян Оксана Альбертівна, кандидат педагогічних наук, доцент, Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
Пашкова Надія Ігорівна, кандидат філологічних наук, доцент, Київський національний лінгвістичний університет
Підлісна Ольга Вікторівна, кандидат мистецтвознавства, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова
П'ятакова Галина Павлівна, кандидат філологічних наук, доцент, Львівський національний університет імені Івана Франка
Сафонова Наталія Анатоліївна, кандидат філологічних наук, доцент, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
Стефанишин Олена Василівна, кандидат історичних наук, доцент, Тернопільський національний економічний університет
Столярчук Ольга Святославівна, кандидат філософських наук, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Сторож Олена Василівна, кандидат психологічних наук, доцент, Рівненський державний гуманітарний університет
Тарасюк Лариса Сергіївна, доктор філософських наук, доцент, Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського
Тополевський Віктор Юрійович, кандидат педагогічних наук, доцент, Харківська державна академія культури
Федоренко Микола Олександрович, кандидат філософських наук, доцент, Національна музична академія України імені П. І. Чайковського
Харченко Артем Вікторович, кандидат історичних наук, доцент, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»
Шевчук Інна Володимирівна, кандидат наук з державного управління, Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова
Шептуха Олена Михайлівна, кандидат економічних наук, доцент, Харківський національний університет будівництва та архітектури
Шпак Світлана Григорівна, кандидат психологічних наук, доцент, Національний університет водного господарства та природокористування
Яцишин Уляна Володимирівна, кандидат політичних наук, Національний університет «Львівська політехніка»

УДК 009:3(082)
С69

Соціально-гуманітарний вісник: зб. наук. пр. – Вип. 34. – Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2020. – 190 с.

© СГ НТМ «Новий курс», 2020
© Автори, 2020

Збірник засновано 2010 року.
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації КВ №23259-13099ПР від 19.04.2018.
Міжнародний стандартний номер періодичного видання ISSN 2305-9869.

Збірник включено до міжнародної бази даних періодичних видань Ulrich's Periodicals Directory.
Статті розміщуються в базі даних інформаційного ресурсу «Наукова періодика України», в пошуковій системі наукових публікацій «Google Scholar», на сайті засновника www.newroute.org.ua.

Засновник та видавець збірника: «Соціально-гуманітарна науково-творча майстерня «Новий курс» (рік заснування – 1989).
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції ДКМ №6392 від 07.09.2018.
Видавець зареєстрований у Global Register of Publishers.

Контакти: +380970440309, sgvisn@gmail.com
Вул. Манізера, 3, м. Харків, 61002, Україна.

Публікація у збірнику вважається науковою працею, яка опублікована у вітчизняному друкованому науковому періодичному виданні та підтверджує апробацію наукових досліджень автора.
Збірник не входить до переліку фахових видань України.

Автори несуть відповідальність за зміст (авторство та самостійність досліджень), точність та достовірність викладеного матеріалу.
Редакція може не поділяти точку зору авторів.

<i>Герасименко Людмила Борисівна</i> СПЕЦИФІКА ІНТЕГРАТИВНОГО ПІДХОДУ ДО ФОРМУВАННЯ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА У ВИМІРІ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ	... 46
<i>Яворська Надія Петрівна, Данько Тетяна Іванівна</i> МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ЯКОСТЕЙ БАКАЛАВРІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА, ТОРГІВЛІ ТА БІРЖОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	... 47
<i>Стеблинська Тетяна Миколаївна</i> РОЛЬ ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ФОРМУВАННІ ДОСЛІДНИЦЬКИХ УМІНЬ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ	... 49
<i>Хомак Іван Васильович</i> ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА КАФЕДРІ ВІЙСЬКОВОЇ ПІДГОТОВКИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ	... 50
<i>Ходанич Юрій Михайлович</i> СТАТУС ЗНАННЯ В ПОСТМОДЕРНІСТСЬКІЙ ФІЛОСОФІЇ	... 52
<i>Сафонова Наталія Анатоліївна</i> РОЛЬ НЕВЕРБАЛЬНИХ ЗАСОБІВ СПІЛКУВАННЯ ПРИ НАВЧАННІ ГОВОРІННЮ УЧНІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ	... 55
<i>Сасовська Ольга Володимирівна</i> ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕРНЕТ-АДИКЦІЇ У ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ: ЕМПІРИЧНИЙ РАКУРС	... 58
<i>Мараєва Уляна Миколаївна</i> ФЕНОМЕНОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД У РОЗГЛЯДІ ТРАДИЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ	... 59
<i>Чень Чунься</i> ИССЛЕДОВАНИЕ И ИЗУЧЕНИЕ МОДЕЛЕЙ ДИСТАНЦИОННОГО ОБУЧЕНИЯ В НОВОМ КОНТЕКСТЕ	... 61
<i>Галай Вероніка Борисовна</i> МЕТАФОРА КАК ОДИН ИЗ ОСНОВНЫХ СПОСОБОВ ФОРМИРОВАНИЯ АНАТОМИЧЕСКОЙ ТЕРМИНОЛОГИИ	... 62
<i>Джаббаровна Лілія Володимирівна</i> СУЧАСНА КОГНІТИВНО-ПОВЕДІНКОВА ТЕРАПІЯ	... 64
<i>Адиева Ольга Сергеевна, Каркин Юрий Владимирович, Новицкий Виталий Владимирович</i> ОБУЧЕНИЕ КУЛЬТУРЕ БЕЗОПАСНОСТИ ЖИЗНЕДЕЯТЕЛЬНОСТИ	... 65

Розділ другий**Мистецтвознавство, культурологія, філологія, історія**

<i>Калініна Ольга Сергіївна</i> МІСЦЕ ТА РОЛЬ МІФУ В МАСОВІЙ КУЛЬТУРІ ХХ СТ.	... 68
<i>Яковлева Дар'я Михайлівна, Коваленко Олександр Вікторович</i> ФЕСТИВАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ФЕНОМЕН СУЧАСНОГО КУЛЬТУРНОГО ПРОСТОРУ: АНАЛІЗ РЕГІОНАЛЬНОГО ВЕКТОРУ	... 71
<i>Пашикова Надія Ігорівна</i> АЛГОРИТМ АНАЛІЗУ МОДЕЛЕЙ НОМІНАЦІЇ ЕТНОКУЛЬТУРНИХ АРТЕФАКТІВ ДІАЛЕКТНИХ АРЕАЛІВ У МОВНО-КУЛЬТУРНОМУ КОНТИНУУМІ	... 74
<i>Мішеніна Наталя Іванівна, Яценко Надія Валеріївна</i> ПРОЕКТНА РОБОТА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ АКТИВНОСТІ ТА САМОСТІЙНОСТІ СТУДЕНТІВ	... 75
<i>Гладко Марина Александровна</i> ИНТЕНЦИОНАЛЬНОСТЬ И ФУНКЦИИ ПОЗНАВАТЕЛЬНОГО МЕДИАДИСКУРСА	... 77
<i>Якубович Марк Сергеевич, Манкевич Жанна Борисовна</i> ОСОБЕННОСТИ ЭКСТРАЛИНГВИСТИЧЕСКОГО ВЫРАЖЕНИЯ ИРОНИИ В БРИТАНСКОЙ КУЛЬТУРЕ	... 80
<i>Шаров Сергій Володимирович</i> ПРОТИСТОЯННЯ ДВОХ СВІТІВ У РОМАНІ САЛМАНА РУШДІ «ДВА РОКИ, ВІСІМ МІСЯЦІВ І ДВАДЦЯТЬ ВІСІМ НОЧЕЙ»	... 82
<i>Таган Ярослава Іванівна</i> ТВОРЧИЙ ПОРТРЕТ ГАННИ ХАЗОВОЇ	... 83

Таким образом, архитектура познавательного радиодискурса составляет преимущественно утилитарными функциями: информационной, познавательной, эмотивной, развлекательной, успокоительной, стабилизационно-психологической, воздействующей, консолидирующей, ценностной.

Итак, на основе исследования утверждается, что современным познавательным медиадискурсом (радио- и теледискурсом) управляет житейское (практическое) знание. Однако современный теледискурс, насыщая картину мира адресата практическими знаниями, одновременно разворачивает свои смыслы за счет использования традиционных устойчивых тем, концептов, характерных для национальной картины мира, артикулирует и тиражирует национальные ценности, позволяя медиапотребителю структурировать понимание себя как представителя конкретной нации, носителя конкретной коллективной памяти.

Источники

1. Философский энциклопедический словарь. М.: Советская энциклопедия; 1983. – 840 с.
2. Ершов Ю.М. Аудитория будущего ТВ и перспективы познавательного вещания // Вестник Томского гос. университета. – 2009. – № 2(06). – С. 101-108.
3. Информационное поле Республики Беларусь. Структура и подходы к изучению. Формирование и развитие / В.В. Правдивец, Д.Г. Ротман, В.В. Русакевич. – Минск : Зималетто, 2009. – 184 с.
4. Дементьев В. В., Седов К. Ф. Социопрагматический аспект теории речевых жанров. Саратов, 1998. – 394 с.

Якубович Марк Сергеевич
Барановичский государственный университет
Манкевич Жанна Борисовна
 Кандидат психологических наук
Барановичский государственный университет

ОСОБЕННОСТИ ЭКСТРАЛИНГВИСТИЧЕСКОГО ВЫРАЖЕНИЯ ИРОНИИ В БРИТАНСКОЙ КУЛЬТУРЕ

Статья посвящена изучению особенностей внешнего проявления иронии в британской национальной культуре. Исследование проводится на материале произведений Дж. Голсуорси. Выделены основные черты, отличающие ироническое поведение британцев от других народов: сдержанность, чопорность и улыбка. Описана специфика их внешнего проявления. Ключевые слова: британская культура, ирония, сдержанность, чопорность, Дж. Голсуорси.

Для каждой национальной культуры характерно свое восприятие иронии в различных ситуациях, зависящее от самых разнообразных факторов, традиций и привычек. Актуальность изучения данного феномена объясняется тем, что подобного рода исследования позволяют создать более точную модель национального характера англичан и предупредить коммуникативные казусы, вызванные непониманием некоторых поведенческих особенностей носителей английского языка, в частности, особенностей выражения иронического отношения. Некогда ирландцы неустанно повторяли: «Трёх вещей опасайся: копыт лошади, рогов быка и улыбки англичанина». С нашей точки зрения, данное высказывание отражает характер и современных жителей Британских островов. Изучение иронии как аспекта социального, светского общения и рассмотрение способов ее реализации в художественных произведениях британских авторов находится в центре нашего научного интереса.

Достаточно интересно и познавательно изучать английский иронический характер на примере творчества Джона Голсуорси – одного из крупнейших английских писателей 20 века, который утверждал, что писать имеет право только тот, кого волнуют большие общечеловеческие и социальные проблемы. Его тонкая наблюдательность в изображении действительности и ирония отображают жизнь нескольких поколений английской буржуазной семьи, в частности – Форсайтов. Мы проанализировали какими приёмами пользуется автор, чтобы донести до читателя основную мысль произведения.

Через незначительные замечания с ироническим оттенком, автор показывает культуру англичан, их межличностные отношения. Мимика, жесты, взгляд, улыбка – без слов – могут многое сказать о человеке. В романе Д. Голсуорси «*The Forsyte Saga*» есть множество определений улыбки: лёгкая, восторженная, испуганная, радостная, затаённая, хитрая, презрительная, насмешливая, высокомерная, испуганная, язвительная, мрачная, бледная, усталая, широкая, надменная, скорбная, горькая, ледяная, мечтательная, рассеянная и т.д. . На лексическом уровне ирония описывается словосочетанием – прилагательное + существительное. Это наиболее простой случай реализации иронии. Давая определение улыбкам, автор использует переносное значение слов: лёгкая улыбка – прямое значение – лёгкая сумка, (вес); бледная улыбка – в прямом значении – оттенок цвета, бледное лицо; горькая улыбка – прямое значение – вкус – горькая ягода и т.д.

Часто обращая внимание на экстралингвистические характеристики, автор описывает иронические нотки в поведении героев романа *“The Man of Property”*, тем самым раскрывая их характер: *“Irene turned to answer him, and Soames saw Bosinney watching her and smiling to himself. A curious smile the fellow had. A half-simple arrangement, like a child who smiles when he is pleased... Soames smiled too, but sardonically – he did not like June, who was not looking too pleased”* [1].

В отрывке очень четко чувствуется скрытая ирония. У Босни «затаённая, странная улыбка и в то же время она простая». Сомс насмехается, и автор делает вывод, что он недолюбливает Джун. Но из контекста следует, что и тот, и другой довольны её нынешним состоянием. На лексическом уровне, именно в случае с Босни, прилагательные содержат в своей смысловой структуре оценку. Именно она является тем центром, в котором реализуется ирония, а глагол «насмехается» усиливает эмоциогенность прилагательного.

Знакома читателя с Форсайтами, Д. Голсуорси пишет, что они были с *“an exuberance of family cordiality, an exaggeration of family importance, and — the sniff”* [1]. Остановившись на отдельно взятых героях, автор сообщает: при общении в семье Джолиони Сомс стоял «скорчив ... презрительную гримасу; ... Джордж с сардонической усмешкой на мясистом лице обдумывал очередную остроту» [2, с. 22]. Лексическое значение слова «сардоническое», его употребление и происхождение говорят о язвительном, злобно-насмешливом отношении Джорджа к окружающим. Соблюдая приличие, которое обязательно в английской культуре, герои романа никого не обижают, а внутренне с иронией и сарказмом оценивают происходящее. Ирония, в данном случае, реализуется целым абзацем. И лишь одно объединяет Форсайтов – это «подчёркнутая безукоризненность туалетов» [2, с. 21], где главным является существительное «безукоризненность», а причастие «подчёркнутая» усиливает его.

С иронией автор сообщает, что Форсайтам хватает мелочи, чтобы судить о человеке. Так шляпа бедного архитектора Басини стала «... той выразительной деталью, мелочью, в которой коренился смысл всего происходящего» [2, с. 24]. Культура их общества, традиции ценят «безукоризненно одетых», но они очень вежливы и не спешат выражать своих эмоций, ведут себя достойно. В то же самое время автор сообщает, что для Басини всё семейство казалось странным.

Ирония противоположностей – так зачастую называют разновидности колкого поведения британцев. Безусловно, здесь идет речь о различиях в лингвистическом и экстралингвистическом поведении богатых и бедных слоев населения при выражении скрытой насмешки. Тем не менее, имеется и ярко выраженная общая черта: ирония передается через внутреннее размышление и вопрос.

Еще одна черта британского общества, проходящая красной линией сквозь произведения Д. Голсуорси – это чопорность, причем чопорность вперемешку с иронией, как ее дополнение. Д. Голсуорси подчеркивает данную черту. Сын старого Джолиона – Джо – хорошо воспитанный мальчик, но он вырос и *“Over the natural amiability of that son’s face had come a rather sardonic mask, as though he had found in the circumstances of his life the necessity for armour”* [1].

На лексическом уровне словосочетание *“sardonic mask”* и слово *“armour”* имеют родственные значения – это глубокая ирония. Джо был далеко не чужд иронии, а в этот вечер, как ему казалось, все имело иронический оттенок. Но соблюдая традиции Великобритании Джо понимает, что его отец – «эмблема своей семьи, класса, верования – ... воплощение умеренности, порядка и любви к собственности» [2, с. 51]. И это непоколебимо для британцев.

Еще одна парадоксальная черта иронического поведения носителей английского языка – сдержанность. В британской культуре о личных переживаниях не принято говорить, но, выражать их приходится. В подобном случае используются мимика, взгляд или жест весьма сдержанного характера. Так у миссис Смолл *“... good, round old face had gone a little sour; an innumerable pout clung all over it, as if it had been encased in an iron wire mask up to that evening, which, being suddenly removed, left little rolls of mutinous flesh all over her countenance. Even her eyes were pouting”* [1]. После прочтения данного отрывка остается неприятное ощущение некоей «искаженной скованности», свидетельствующей отнюдь не в пользу героини, хотя она переживала не лучшие моменты своей жизни: *“innumerable pout”, “an iron wire mask”, “a little sour”, “her eyes were pouting”*.

Исходя из вышесказанного можно сделать вывод, что идеальное воспитание и манеры британцев обусловлены традициями. Здравый смысл у них на первом месте. Многим британцы кажутся странными, но это нация интересных и необычайных людей, самодостаточных и ни на кого не похожих со своими принципами жизни.

Источники

1. Galsworthy, J. *The Forsyte Saga, Vol. 1 The Man of Property* / J. Galsworthy. – Режим доступа: <https://www.gutenberg.org/files/2559/2559-h/2559-h.htm>. – Дата доступа: 09.06.20
2. Голсуорси Д. *Сага о Форсайтах*. В 2 кн. Кн. 1. Собственник: Роман: Пер. с англ./ Авт. Вступ. ст. Г. В. Аникин. – Мн.: Выш. шк., 1993. – 367 с.
3. Основы межкультурной коммуникации [Текст] : учеб.-метод. комплекс для студентов лингвист. специальностей / И. В. Пинюта. – Барановичи : РИО БарГУ, 2010. – 207 с.